

VRAGEN AAN DE LINKERPERIFERIE
 Sjef Barbiers - Olaf Koenenman - Marika Lekakou
 Meertens Instituut/Universiteit Utrecht - Universiteit van Amsterdam - Meertens Instituut

1 Introductie: Vraagwoordposities in het Nederlands

- (1) Vragende hoofdzin: WH-woord voorop + inversie:
 - a. Jan bestudeert de afbeelding.
 - b. Wat bestudeert Jan _____?

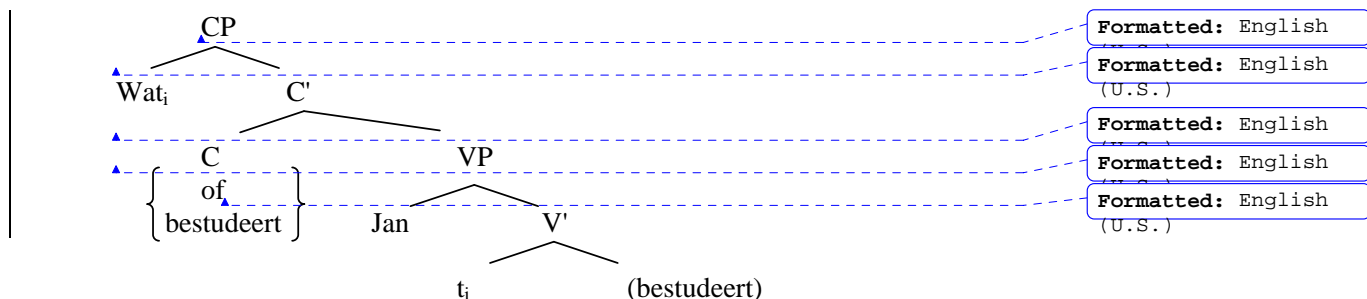
- (2) Vraagwoord kan niet in argumentspositie blijven staan:
 - a. *Jan bestudeert wat?
 - b. Jan bestudeert WAT?? (echo-vraag)
 - c. Jan bestudeert wat. (d.w.z., iets)

- (3) Vragende bijzin: WH-woord voorop in de bijzin (geen inversie).
 Restrictie: Als het werkwoord in de hoofdzin het toelaat (3a); zo niet (3b), dan vraagwoord naar begin hoofdzin (3d).
 - a. Ik vroeg [wat Jan bestudeert]
 - b. *Ik denk wat Jan bestudeert.
 - c. Ik denk dat Jan de afbeelding bestudeert.
 - d. Wat denk je dat Jan ____ bestudeert?
 - e. *Jan bestudeert.

- (4) Structurele positie van vraagwoorden: de positie direct voor de persoonsvorm in hoofdzinnen en direct voor het voegwoord in bijzinnen.
 - a. Wat **bestudeert** Jan?
 - b. Ik vroeg wat **of** Jan bestudeert.

- (5) Persoonsvorm en voegwoord strijden om dezelfde structurele positie, C, waar o.a. de finietheid van de zin wordt gemarkeerd (Paardekooper, Den Besten):
 - a. Als Jan meedoet, dan winnen we.
 - b. Doet Jan mee, dan winnen we.
 - c. *Als doet Jan mee dan winnen we.

- (6) De positie van vraagwoorden is dan zowel in hoofd- als in bijzinnen SpecCP:
 - a. [CP wat [C bestudeert [IP Jan]]]
 - b. [CP wat [C of [IP Jan bestudeert]]]

- (7) Terzijde: Staan andere vooropgeplaatste constituenten ook in SpecCP? In hoofdzinnen waarschijnlijk wel (7a). In bijzinnen is vooropplaatsing voor C niet mogelijk (7b).
- a. [CP Dat boek [C bestudeert [IP Jan]]]
 b. *Ik had gedacht [CP dat boek [C dat Jan bestudeert]]
- (8) Lange vraag: vraagwoord geassocieerd met drie posities:
 (i) Begin van de hoofdzin
 (ii) Begin van de bijzin
 (iii) Argumentspositie
- (9) Argumentspositie
 a. **Wat** denk je dat Jan ~~wat~~ **voor afbeelding** bestudeert?
 b. **Wat voor afbeelding** denk je dat Jan ____ bestudeert?
- (10) Begin van de bijzin: indirecte evidentie voor ‘tussenlanding’; Vraagwoord aan het begin van de bijzin (i) blokkeert relatie tussen vraagwoord-j aan begin hoofdzin en argumentspositie-j in de bijzin
 a. Wat vertelde Piet dat Jan ____ goed had opgelost?
 b. *Wat-j vertelde Piet hoe-i Jan j i had opgelost?
 c. *Hoe-j vertelde Piet wat-i Jan i j had opgelost?
- (11) Structuur van een lange vraag:
 [hoofdzin vraagwoord [bijzin vraagwoord argumentspositie]]
- (12) Volwassen Standaardnederlands: alleen vraagwoord aan begin hoofdzin wordt uitgesproken
 [hoofdzin Wat denk je [bijzin ~~wat~~ Jan ~~wat~~ bestudeert]]?
- (13) Kindernederlands (zie Van Kampen) en dialecten: vraagwoord aan begin bijzin kan ook worden uitgesproken:
 [hoofdzin Wat denk je [bijzin wat Jan ~~wat~~ bestudeert]]?

2 Identieke en niet-identieke dubbeling

- (1) a. **Wie** denk je **wie** ik gezien heb? *Drenthe*
 b. **Wat** denk je **wie** ik gezien heb? *Overijssel*
 c. **Wie** denk je **die** ik gezien heb? *Noord-Holland*
 d. **Wat** denk je **die** ik gezien heb? *Overijssel*

De volgorde van dubbelende element is gefixeerd:

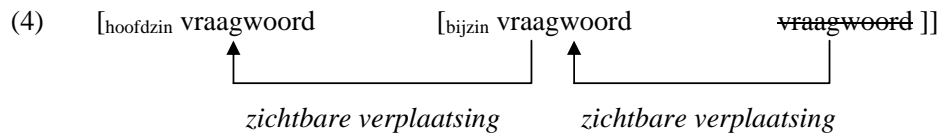
- (2) a. ***Wie** denk je **wat** ik gezien heb?
 b. ***Die** denk je **wie** ik gezien heb?
 c. ***Die** denk je **wat** ik gezien heb?

(2b) en (7c) zijn niet alleen uit omdat het geen welgevormde vragen zijn:

- (3) a. Dit is de man **wie** ik denk **die** Jan gezien heeft. *Drenthe*
 b. *Dit is de man **die** ik denk **wie** Jan gezien heeft.

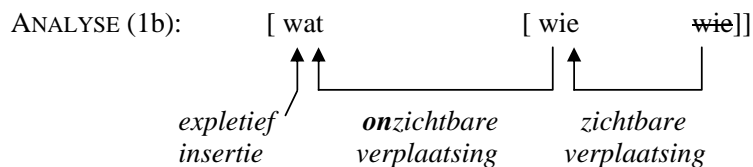
DE NUL-HYPOTHESE: Alle zinnen in (1) en (3) vallen onder dezelfde analyse.

A. DE UNIFORME BENADERING (Barbiers, Koeneman & Lekakou 2009). Alle zinnen worden afgeleid door verplaatsing (opgevat als kopiëren) in de zichtbare syntaxis.

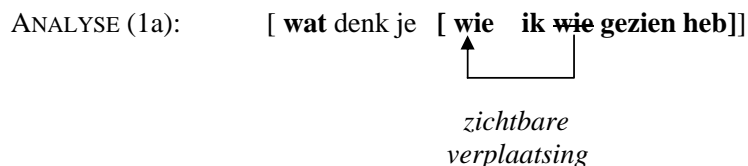
Dit is een breuk met de literatuur, die nadrukkelijk gekeken heeft naar (1b): *wat...wie*.

B. 'DIRECT DEPENDENCY' BENADERING (van Riemsdijk 1982; McDaniel 1989; Beck & Berman 2000 o.a.)

ANALYSE (1a): Als in (4) → niet uniform: zichtbare & onzichtbare verplaatsing

C. 'INDIRECT DEPENDENCY' BENADERING (Dayal 1994; Felser 2001, *i.a.*): Er is geen syntactische afhankelijkheid tussen *wat* en *wie*, maar slechts een semantische relatie tussen *wat* en de hele ingebedde vraagzin.

Intuïtie: [Wat denk je? Wie heb ik gezien?] → [Wat denk je wie ik gezien heb?]

Merk op dat de bijzin in deze analyse een vraag moet zijn → maar zie (1c, d)

ANALYSE (1b): Als in (4). → niet uniform: wel of geen verplaatsing

Onze analyse bestaat uit twee stappen:

- (i) een formuleren van een generalisatie
- (ii) het laten volgen van die generalisatie uit de kopieertheorie

De generalisatie (Barbiers 2006):

- (5) In een syntactische verplaatsingsketen is de hogere link in de keten niet meer gespecificeerd dan een lagere link in de keten.

integriteit" (Lapointe 1980)

(7) *Vracht houdt Jan van [_{t_{vracht}} auto's].

Oplossing:

(i) Pronomina zijn frases (cf. Postal 1966; Abney 1987; Cardinaletti 1994; Déchaine & Wiltschko 2002 e.a.)

(ii) Pronomina zijn uitspellingen van frases (Weerman & Evers-Vermeul 2002; Neeleman & Szendrői 2007).

(8)

```

      DP = die
     /  \
    D    PhiP = wie
         /  \
        Phi  QP = wat
  
```

3.1 De analyse van *wat*

Wat heeft meerdere functies:

- (9)
a.	Jan heeft <i>wat</i> gegeten.	→ indefiniet voornaamwoord
b.	Jan heeft <i>wat</i> brood gegeten	→ onbepaald telwoord
c.	Alles <i>wat</i> ik dacht te weten.	→ betrekkelijk voornaamwoord
d.	<i>Wat</i> zal ik vanavond eten?	→ vraagwoord
e.	<i>Wat</i> een ellende is dit!	→ exclamatief markeerder

Optie 1: Nederlandse lexicon heeft (minstens) 5 *wat*-en.

Optie 2: Er is slecht één *wat* en de syntactische context bepaalt de interpretatie (Postma 1994, Cheng 1991).

- (10)
a.	Jan heeft wat gegeten.
NIET:	'Wat heeft Jan gegeten?'
b.	Wat heeft Jan gegeten?
NIET:	'Iets heeft Jan gegeten.'

Wat is ondergespecificeerd voor geslacht (11) getal (12) en definietheid (13):

- (11)
a.	het	brood	/	wat	brood
b.	de	kaas	/	wat	kaas

(12) *wat* boek-en

(13) Er is *wat* gekomen.

Syntactisch is *wat* een QuantityPhrase, een nauw verband onderhoudend met *veel* en *weinig* (ook Q-elementen, Corver 1997). Informele denotaties:

- (14)
<i>veel</i>	= grote hoeveelheid
<i>weinig</i>	= kleine hoeveelheid
<i>wat</i>	= hoeveelheid

Alle drie kunnen ze worden gemodificeerd door adverbia als *heel* en *nogal/best*:

- (15) $\left. \begin{array}{l} \text{heel} \\ \text{nogal} \\ \text{best} \end{array} \right\} \text{ veel / weinig / wat boeken}$

Ze staan in complementaire distributie met lidwoorden en telwoorden:

- (16) a. *twee veel/weinig/wat boeken
 b. *de veel/weinig/wat boeken

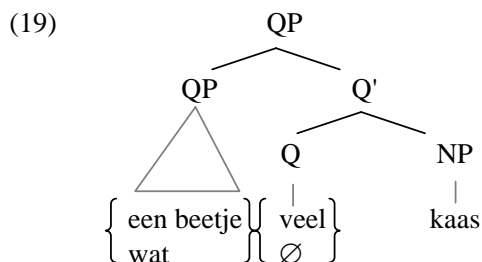
Bij telwoorden zonder nomen verschijnt verplicht *er* als een ‘count noun’ wordt gemodificeerd (17a); *er* is afwezig als er een ‘mass noun’ wordt gemodificeerd (17b):

- (17) a. (Over boeken): Ik heb *(er) veel / weinig / wat gelezen.
 b. (Over kaas): Er ligt (*er) veel / weinig / wat in de koelkast.

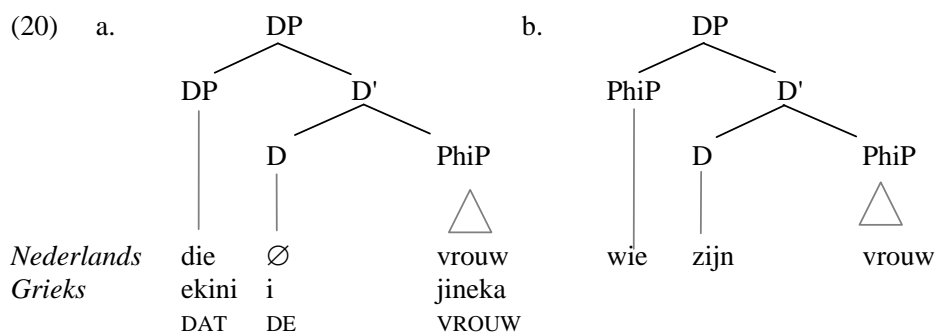
Wat staat echter niet in complementaire distributie met *veel* en *weinig*, en neemt dezelfde positie in als de frase *een beetje*:

- (18) a. Ik heb wat veel/weinig kaas gegeten.
 b. Ik heb een beetje veel/weinig kaas gegeten.

Als *veel* and *weinig* syntactische hoofden zijn (zoals betoogd door Corver 1997), dan is *wat* geen hoofd, hetgeen we verwachten gegeven (8):

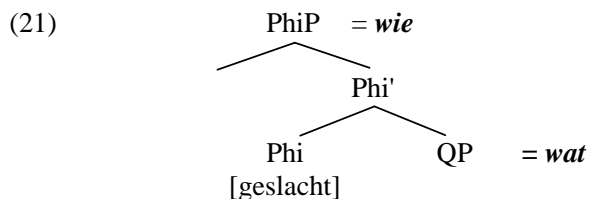

Hetzelfde geldt voor *die* and *wie*:

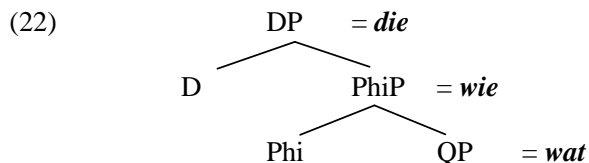
3.2 De analyse van *wie*

We volgen Déchaine & Wiltschko (2002) en nemen aan dat nominale constituenten een Phi-projectie kunnen bevatten waarin o.a. geslacht gecodeerd staat. Dit is de structuur die *wie* uitspelt:

3.3 De analyse van *die*

PhiPhrases kunnen weer worden ingebed in een DeterminerPhrase. Dit is de structuur die *die* uitspelt.

De bijdrage van deze DP-laag is definitieid (zie Bennis 2001):

- (23) a. *Dat* = *wat* + definitieid
 b. *Die* = *wie* + definitieid

- (24) a. Hans heeft *wat* gelezen. ⇒ *Wat* heeft Hans gelezen?
 b. Hans heeft *dat* gelezen. ⇒ *Dat* heeft Hans gelezen.

Dat en *die* kunnen topic-drop ondergaan:

- (25) a. *~~Wat~~ heeft Hans gelezen?
 b. ~~Dat~~ heeft Jan gelezen.

4 Het afleiden van de generalisatie

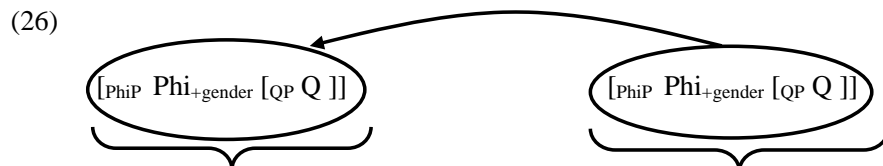
Overeenkomst tussen varianten van het Nederlands:

- Kopieer minimaal een QP.

Verschillen tussen varianten van het Nederlands:

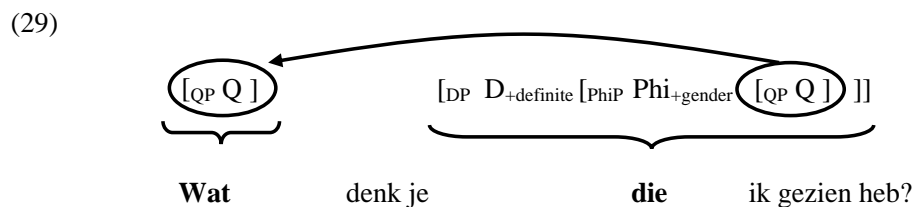
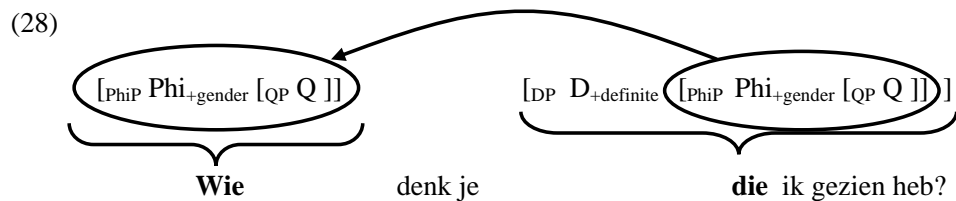
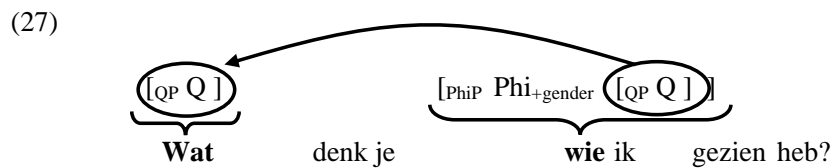
- Begin met een DP of PhiP.
- Kopieer de Phi- en D-projecties wel of niet.

Volledige kopiëring:

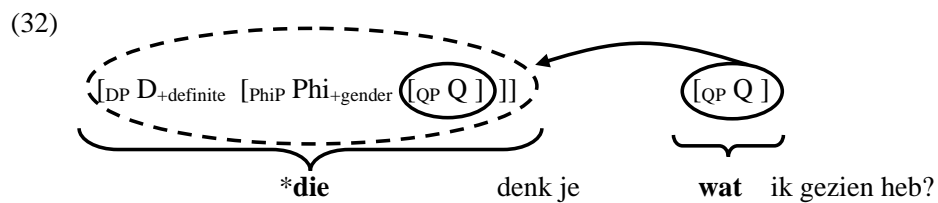
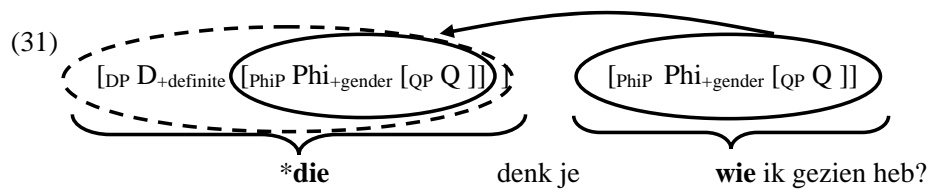
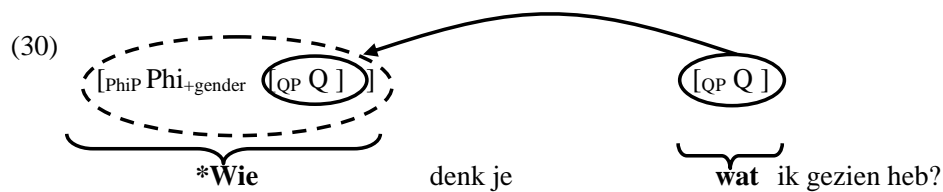

Wie denk je wie ik gezien heb?

Gedeeltelijke kopiëring:

Uitgesloten:

5 De parallel met *wat...voor*-split

In onze uniforme benadering (maar niet in de ‘direct dependency’ of ‘indirect dependency’ benadering) wordt niet-identieke dubbeling ook afgeleid door subextractie:

- (33) a. wat [XP t voor boeken]
 ↑ |
 └────────────────────────┘
 b. wat [wie t]
 ↑ |
 └────────────────────────┘

Onze voorspelling: Deze constructies hebben (deels) dezelfde eigenschappen.

OVEREENKOMST 1: De hogere kopie is nooit gespecificeerder dan de lagere kopie.

- (34) a. ***Wie** denk je **wat** ik gezien heb?
 b. * **Wat voor boeken** denk je **wat** Jan gelezen heeft?

OVEREENKOMST 2: De kopie in argumentpositie wordt nooit uitgespeld.

- (35) a. *Ik vraag me af [**wat**_i Jan **wie**_i gezien heeft].
 b. *Ik vraag me af [**wat** Jan **wat voor boeken** gelezen heeft].

Het lagere vraagwoord niet uitspellen redt (35b) maar niet (35a), want als *wie* niet wordt uitgespeld in (35a) is het kenmerk [geslacht] / [menselijk] niet te reconstrueren.

- (36) a. Ik vraag me af [**wat**_i Jan **wie** gezien heeft].
 NIET: 'Ik vraag me af wie Jan gezien heeft.'
 b. Ik vraag me af [**wat** Jan **wat voor boeken** gelezen heeft].

OVEREENKOMST 3: Het vraagwoord moet uitgespeld worden aan het begin van de bijzin.

- (37) a. **Wat** denk je [*(**wie**) Jan gezien heeft]?
 b. **Wat** denk je [*(**wat**) **voor boeken** Jan gelezen heeft]?

OVEREENKOMST 4: Zowel gedeeltelijke kopiëring als '*wat...voor*'-split worden geblokkeerd door de aanwezigheid van negatie.

- (38) a. ***Wat** denk je *niet* [**wie** Jan ontmoet heeft]?
 b. ***Wat** denk je *niet* [dat Jan **voor mensen** ontmoet heeft]?

References

- Barbiers, Sjef. 2006. *Er zijn grenzen aan wat je kunt zeggen*. Inaugural lecture, University of Utrecht.
- Barbiers, Sjef, Hans Bennis, Gunther De Vogelaer, Magda Devos & Margreet van der Ham. 2005. *Syntactic atlas of the Dutch dialects*, Volume 1. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Barbiers Sjef, Olaf Koeneman & Marika Lekakou. 2008a. Syntactic doubling and the structure of chains. In Charles Chang & Hannah Haynie (eds.), *Proceedings of WCCFL 26*, 77-86. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project.
- Barbiers Sjef, Olaf Koeneman, Marika Lekakou. 2009. Syntactic doubling and the structure of wh-chains. *Journal of Linguistics* 45, 1-46.
- Bayer, Josef. 1996. *Directionality and logical form: on the scope of focusing particles and wh-in situ*. Dordrecht: Kluwer.
- Beck, Sigrid & Steven Berman. 2000. *WH-scope marking: direct vs. indirect dependency*. In Lutz et al. (eds), 17-44.
- Brandner, Ellen. 2000. Scope marking and clausal typing. In Lutz et al. (eds), 45-75.
- Cheng, Lisa. 2000. Moving just the feature. In Lutz et al. (eds), 77-99.
- Chomsky, Noam. 1977. On WH-movement. In Peter Culicover, Tom Wasow & Adrian Akmajian (eds.), *Formal syntax*, 71-132. New York: Academic Press.
- Chomsky, Noam. 1995. *The minimalist program*. Cambridge: MIT Press.
- Craenenbroeck, Jeroen van. 2004. *Ellipsis in Dutch dialects*. Ph.D. dissertation, Leiden University.
- Dayal, Veneeta. 1994. Scope marking as indirect WH dependency. *Natural Language Semantics* 2, 137-170.
- Dayal, Veneeta. 2000. Scope marking: cross-linguistic variation in indirect dependency. In Lutz et al. (eds), 157-193.
- Fanselow, Gisbert & Anoop Mahajan. 2000. Towards a minimalist theory of WH-expletives, WH-copying, and successive cyclicity. In Lutz et al. (eds.), 195-230.
- Felser, Claudia. 2001. WH-expletives and secondary predication: German partial WH-movement reconsidered. *Journal of Germanic Linguistics* 13, 5-38.
- Felser, Claudia. 2004. WH-copying, phases, and successive cyclicity. *Lingua* 114: 543-574.
- Hiemstra, Inge. 1986. Some aspects of WH-questions in Frisian. *Nowele* 8, 97-110.
- Horvath, Julia. 2000. On the syntax of "WH-scope marker" constructions: some comparative evidence. In Lutz et al. (eds), 271-316.
- Lutz, Uli, Gereon Müller & Arnim von Stechow (eds.). 2000. *Wh-scope marking*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- McCloskey, James. 1979. *Transformational syntax and model theoretic semantics: a case study in Modern Irish*. Dordrecht/Boston: D. Reidel.
- McCloskey, James. 1990. Resumptive pronouns, A-bar binding and levels of representation in Irish. In Randall Hendrick (ed.), *The syntax of the Modern Celtic languages: Syntax and Semantics* 23, pp. 199-248. New York: Academic Press.
- McDaniel, Dana. 1989. Partial and multiple WH-Movement. *Natural Language and Linguistic Theory* 7, 565-604.
- McFadden Tom & Artemis Alexiadou. 2009. Perfects, resultatives and auxiliaries in Early English. To appear in *Linguistic Inquiry*.
- Neeleman, Ad & Kriszta Szendrői. 2007. Radical pro-drop and the morphology of pronouns. *Linguistic Inquiry* 38: 671-714.
- Nunes, Jairo. 2004. *Linearization of chains and sideward movement*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Pankau, Andreas. 2008. WH-copying in German. Ms., University of Utrecht.
- Pafel, Jurgen. 2000. Absolute and relative: on scope in German WH-sentences, w-...w-constructions included. In Lutz et al. (eds), 333-358.
- Rett, Jessica. 2006. Pronominal vs. determiner WH-words: evidence from the copy construction. In Olivier Bonami & Patricia Cabredo-Hofherr (eds.), *Empirical issues in syntax and semantics* 6, 355-374. Paris: *Colloque de Syntaxe et Sémantique à Paris*. <http://www.cssp.cnrs.fr/eiss6/>
- Sabel, Joachim. 2000. Expletives as Features. In Roger Billerey & Brook D. Lillehaugen (eds.), *Proceedings of WCCFL 19*, 411-424. Somerville, MA: Cascadilla Press.
- Stechow, Arnim von. 2000. Partial WH-movement, scope marking and transparent logical form. In Lutz et al. (eds), 447-478.
- Weerman, Fred & Jacqueline Evers-Vermeul. 2002. Pronouns and Case. *Lingua* 112, 301—338.

Formatted: English (U.S.)

Formatted: English

Formatted: English (U.S.)

Formatted: English (U.S.)

Formatted: English

Formatted: English (U.S.)

Formatted: German (Germany)

Formatted: English (U.S.)

Formatted: German (Germany)

Formatted: English (U.S.)

Formatted: English (U.S.)

Formatted: French (France)

Formatted: English (U.S.)